

Sosyalist Liseliler

SOSYALİZM KAZANACAK!

Merhaba

Dergimizin 10.sayısı hem eğitim ve öğretim döneminin hem de bizler açısından yeni bir mücadele döneminin açılışının başlangıcı niteliğinde oldu.

Sosyalist Liselilerin bugün Türkiye’de sosyalizm mücadelesi adına yükseltmesi gereken bayraklara ışık tutan bu sayımızda anti emperyalizm, yurtseverlik ve sosyalizm başlıkları bir kere daha açılmış oldu. Bugün Türkiye’de emperyalizm başlığının tartışıldığı bir dönemde çıkmış olan dergimizin içerisinde de bulunan yazılar da Türkiye ve Ortadoğu ya ışık tutar nitelikte.

Dergimizin 10.sayısı ile liselerde anti-emperyalizm, yurtseverlik ve aydınlanma mücadelesini daha da güçlendirecek ve büyüteceğiz!

Dergimizin bu sayısında ise siz okurlarımızı bekleyen yazılar şunlar;

Memleket sayfamızda Afrin operasyonu üzerinden kendisini anti emperyalist gösterenlerin maskesini düşürdüğümüz, Ortadoğuda yaşananlara ışık tutan bir yazı sizi beklemekte.

Eğitim sayfamızda ülkemizin tarihinde ileriye atılan bir adım olan, “Köy Enstitüleri”nin nasıl bir işleve sahip olduğunu ve ülkemiz insanlarına neler kattığını kaleme aldık.

Kızıl-Kara bölümümüzde şehir hayatı denilince akla gelen ilk problemlerden birisi olan “Toplu Taşıma”nın tarihsel gelişimini ve bu krizin nasıl çözülebileceğini kaleme aldığımız bir yazı siz okurlarımızı beklemekte.

Meslek lisesi sayfamızda İSOV Yapı Meslek Lisesi öğrencisinin sorunlarını dinlediğimiz, çözüm odaklı fikirlerini aldığımız bir röportaj sizleri beklemekte.

Kültür-Sanat sayfamızda günümüzde yozlaşmış olan sinemacılık anlayışının eleştirisinin verildiği, geçmişimizden günümüze Türk sinemasının değişiminin değerlendirildiği bir yazı sizleri beklemekte.

Sosyalist Liseliler Yayın Kurulu

BİZİ TAKİP EDİN

sosyalistliseliler

@sosyalistlise

sosyalistlise

GÜNDEMDE KALANLAR

3 Ocak

Diyanet işlerinin gerici fetvalarına bir yenisi daha eklendi. Diyanet İşleri Başkanlığı 9 yaşına girmiş kız çocuklarının evlenip gebe kalabileceğini söyledi. Dini kurallara göre bir usülsüzlüğün olmadığını da belirtti.

10 Ocak

TÜGVA üslüman Kardeşlerin kitabını üniversiteliye kaynak kitap olarak önerdi Bilal Erdoğanın yüksek istişare kurulumunda yer aldığı TÜGVA, şeriatçı örgüt olan Müslüman Kardeşlerin kurucusu Hasan El-Benna'nın kitabını üniversiteli öğrencilere kaynak kitap olarak önerdi.

Tarih	İş	Yıl	Ölçü
28.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 2	17	23.08.7
27.01.2017	GEBE POLİKLİNİĞİ 2	16	21.05.7
17.01.2017	İNTEKOLU POLİKLİNİĞİ 2	17	03.04.7
12.01.2017	İNTEKOLU POLİKLİNİĞİ 1	17	18.01.7
07.01.2017	İNTEKOLU POLİKLİNİĞİ 1	17	08.11.7
06.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 1	17	07.05.7
05.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 3	14	12.03.7
04.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 3	14	02.11.7
03.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 3	16	08.04.7
02.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 2	16	05.06.7
01.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 2	17	11.07.7
31.12.2016	GEBE POLİKLİNİĞİ 2	16	01.01.7
30.12.2016	GEBE POLİKLİNİĞİ 2	16	01.01.7
29.12.2016	İNTEKOLU POLİKLİNİĞİ 2	13	05.12.7
18.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 3	16	05.12.7
13.01.2017	GEBE POLİKLİNİĞİ 2	16	13.01.7
12.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 2	16	23.01.7
10.01.2017	GEBE POLİKLİNİĞİ 2	16	13.01.7
09.01.2017	GEBE POLİKLİNİĞİ 2	16	13.01.7
08.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 3	17	01.11.7
07.01.2017	İNTEKOLU POLİKLİNİĞİ 3	16	01.11.7
06.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 2	16	01.11.7
05.01.2017	GEBE POLİKLİNİĞİ 2	16	01.11.7
04.01.2017	GEBE POLİKLİNİĞİ 2	16	01.11.7
03.01.2017	ACIL KADIN DOĞUMU 2	16	01.11.7
02.01.2017	GEBE POLİKLİNİĞİ 2	16	01.11.7
01.01.2017	GEBE POLİKLİNİĞİ 2	16	01.11.7

17 Ocak

İstanbul Küçükçekmece'de Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne 5 aylık süreçte gelen, yaşları 18'in altında 39'u Suriyeli 115 çocuğun hamile olduğu tespit edildi.

19 Ocak

TSK Suriyenin kuzeybatısında bulunan Afrine yönelik Zeytin Dalı Harekatının başladığını açıkladı. Devletin resmi kanalı TRT TSK'nın sivilleri doğrudan hedef aldığını duyurdu.

24 Ocak

Milli Eğitim Bakanlığı, bu yıl imam hatip liselerinin yapımına 550 milyon lira ayırırken inşaatları devam eden Anadolu liselerine 380 milyon, fen liselerine ise sadece 40 milyon lira gönderecek.

25 Ocak

1996 da İskoçyada dünyaya gelen klon koyun Dolly den sonra bir primat daha klonlandı. Çinde klonlanan 2 makak maymununun insan klonlamaya giden yerde önemli bir aşamayı temsil edebileceği söyleniyor.

26 Ocak

Nuriye ve Semih açlık grevini sonlandırdı

OHAL i inceleme komisyonunun 324 gündür açlık grevinde olan direnişin sembolü olan Nuriye Gülmen ve Semih Özakça açlık grevi eylemine son verdiklerini ve artık yargı yoluna gideceğiz açıklaması yaptı.

26 Ocak

130 bin metal işçisinin 2 Şubat tarihi itibarıyla başlatacağı grev bakanlar kurulu kararıyla hukuksuz bir şekilde yasaklayan AKP'ye karşı fabrikalardan direniş sesleri gelmeye başladı.

28 Ocak

Diyanet İşleri Başkanı cihat ilan etti

Diyanet işleri başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş Afrin Operasyonu ile ilgili onlar orada savaşıyor biz burada kuran kursu açıyoruz, onlar orada biz burada cihada devam ediyoruz dedi

28 Ocak

TKP'nin kurucusu kadrosunun 28-29 Ocak 1921 tarihinde burjuvazi tarafından alçakça katledilmesinin yıl dönümünde komünistler toplandı. Beyoğlu ses tiyatrosunda gerçekleşen etkinlikte, Mustafa Suphi ve yoldaşlarının anmasının yanı sıra mücadelenin günümüzdeki anlam ve önemi de tartışıldı.

Ortadoğu'da ne oluyor?

Ortadoğu hem tarihsel hem de güncel anlamda hareketli bir bölge. Özellikle Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla birlikte ise, kaosa anılan bir yapısı var. Türkiyeli devrimciler Ortadoğu'da yaşanan gelişmeleri her zaman önemsemi. Bunun nedenleri ise ilk olarak enternasyonalist mücadele hattı, ikincisi ise bölgesel gelişmeler ve ayaklarımızı bastığımız toprak arasındaki iki yönlü ilişki olarak kodlanabilir. Dolayısıyla dış politikadaki gelişmelerin ülke siyasetine etkisi, yine iç politikanın ise dış politikaya yansımaları önemsenmesi gereken bir durumdur sosyalistler açısından. Bütünlüklü yanıt buradan çıkarılmalı. Düzenin yönelimleri, oluşabilecek kriz başlıkları, sosyalistlerin siyaseten yükselteceği mücadele başlıklarının belirlenmesi iç ve dış politikanın ortak ve belirli bir perspektifle okunmasıyla mümkündür. Doğal olarak bugün Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler bizler açısından yaşananları kavrama, ötesinde var olanı değiştirme iddiasıyla okunmaktadır.

Büyük Ortadoğu projesiyle açılan süreç

1917 Ekim Devrimi'yle birlikte dünya yeni bir sürece geçiş yapmıştır. Bir tarafta sömürsü ve yozlaşmasıyla kapitalist emperyalist sistem, diğer tarafta ise sınıfsız, sömürsüz bir dünya kurma yolunda ilerleyen Sovyetler Birliği mevcuttu. Dünyanın iki kutuplu olarak konumlandığı, sınıf savaşımının ülkeler nezdinde yaşandığı bir süreç bugün Ortadoğu'da yaşanan savaşın anlamının boyutlarından bir tanesidir. Temeli ise Ortadoğu'da yer alan ülkelerin emperyalizmin kuşatmasına karşı Sovyetler'le kurduğu temas olarak kodlanmalıdır. Dolayısıyla emperyalizm, reel sosyalizmin çözülüşüyle birlikte yalnızca Sovyet bloğunu dağıtmaya odaklanmadı, aynı zamanda sosyalizmle temas kuran ve emperyalizme karşı direnen Ortadoğu ülkelerinin çözülmesine yönelik de adımlar attı. Bu birinci nokta olarak okunmalı, ikinci nokta ise Ortadoğu'da var olan doğal kaynakların emperyalizm tarafından ele geçirilmesi ve işletilmesidir. Büyük Ortadoğu Projesi bu hedefler dahilinde hayata geçirilmiş, ülkemizde

ise bu dönemde AKP iktidara gelmiştir. Bu gelişmeler rastlantısal olarak okunmayacaksa -ki siyasette pek mümkün değildir- iç ve dış politika arasındaki ilişki açığa çıkarılmalıdır. Reel sosyalizmin çözülüşü sonrasında emperyalizm kimi Ortadoğu ülkelerine kendi beslediği ve Sovyet Bloğuna karşı kullandığı cihatçı örgütleri bahane ederek girmiş, demokrasi ve barış getirdiğini söyleyerek savaş ve yıkım getirmiştir. Sonrasında ise "Arap Baharı" denilen süreç açılmıştır. Ortadoğu'ya fiili olarak müdahale eden ABD emperyalizmi bütün bu adımlarında aynı zamanda Rusya-Çin-İran hattının da siyasi, ekonomik ve askeri olarak güçsüzleştirilmesini amaçlamıştır. Türkiye'de ise emperyalizmin Büyük Ortadoğu Projesi'ni okuyan ve milli görüş geleneğini "emperyalizmle uyumlu olmamakla" eleştirip ayrılan bir kadro toplamının kurduğu AKP iktidara gelmiştir. Bu açıdan AKP'yi iktidara getiren misyon emperyalizmin savaş ve sömürü çığırkanlığıdır. AKP, dış politikada ülkemizi süratle emperyalizmin Ortadoğu bataklığına sürüklemiş, iç politikada ise özelleştirme ve gericiliği pompalamıştır.

Emperyalizmin “Arap Baharı” hamlesi, Mısır, Libya, Tunus gibi bir dizi Ortadoğu ülkesinde hayata geçmiş, Suriye’de ise istenilen şekilde sonuç alınamamıştır. İçeride yapılamayan ise dışarıda cihatçı bir terör örgütü kurarak yapılmaya çalışılmıştır. Suriye’nin kuşatılması, emperyalizmin Ortadoğu’yu dizayn etmesinin önemli halkalarından birisiydi. AKP ise, savaş çığırkanlığını yükseltmiş ve emperyalizmin çıkarları doğrultusunda hareket etmiştir. Bugün gelinen noktada dünyadaki emperyalist bloklar arasındaki karşı karşıya geliş ve Suriye halkının direnişiyile ABD’nin Suriye’ye yönelik hamlesi boyut değiştirmiştir. IŞİD’e yol aldırılmış, sonrasında ise IŞİD bahane edilerek bölgeye fiili olarak yerleşmenin zemini yaratılmıştır. Bu süreçte ise Kürt hareketi emperyalizmin Ortadoğu’nun değiştirilmesi hamlesiyle gündeme gelmiştir. İslamcılık tutmamıştır, siyasal İslam radikalleşmiş ve kirli yüzünü göstermiştir. Müslüman Kardeşler çökmüş, Suriye’de IŞİD hedeflerine ulaşamamış, Türkiye’de iki siyasal İslamcı yapı olan AKP ve Fetullah Gülen Cemaati birbirine girmiştir. Ortadoğu’da siyasal İslam kaybetmiş emperyalizm ise yolunu Kürt hareketiyle

açmayı tercih etmiştir.

AKP anti-emperyalist mi oldu?

Bu tablonun üzerine ise Afrin operasyonu gündeme geldi. Kafaların son derece karışık olduğu bu gündemde net ve doğru tavrı ortaya koymak ise emperyalizme karşı ikirciksiz bir mücadeleyle mümkün. Bu açıdan yanlışlanmayacak bakışın sosyalistler tarafından üretildiği bilinmek zorunda. Çünkü emperyalizme karşı mücadele, kapitalizme karşı mücadeleden ayrılmaz. Bu açıdan sınıfsal bakışın dışına çıkan yaklaşımlar o veya bu şekilde düzenin ve son kertede emperyalizmin yanına düşmektedir.

Altı çizilmesi gereken birinci başlık Suriye’ye yönelik müdahalenin ABD emperyalizminin hedefi olduğudur. Bu açıdan AKP’nin “emperyalizme karşı”, “emperyalizme rağmen” operasyon yürüttüğü büyük bir yalandan ibarettir. ABD operasyona karşı değildir, yaratılan algı da AKP tarafından “emperyalizme ilişki çıkarlarımızı güçlendirir” söylemleriyle çökmüştür. AKP, dış güçler ve ülkemizin düşmanları var söylemiyle attığı adımlara toplumsal bir meşruiyet sağlamaya çalışmaktadır. İkinci başlık ise bu operasyonun

iç politikaya yansımalarıdır. AKP 2019 seçimlerine giderken “kahraman” ve “zafer kazanmış bir iktidar” görüntüsü vermek istemektedir. Toplumsal anlamda sıkışan AKP, yarattığı algıyla birlikte başkanlık seçimlerinde başarı elde etmek istemektedir.

Bu kirli ve ikiyüzlü tabloda dik durmak ilkeli yaklaşımdan geçmektedir. Kazananın emperyalizm, kaybedenin ise emekçi halklar olduğu iyi görülmeli ve emperyalizme karşı mücadele yükseltilmelidir. Ortadoğu’yu kana bulan emperyalizmin Büyük Ortadoğu Projesi ve ülkemizde sermaye sınıfının temsilcisi AKP iktidarındır. Gençlik, düzenin kirli siyasetine alet olmamalı, Ortadoğu halklarının eşit ve özgür yaşayabileceği bir düzenin emperyalizme ve kapitalizme karşı mücadeleyle kurulacağını kavramalıdır. AKP bugün ülkemizin değil, sermaye sınıfının ve ABD emperyalizminin çıkarlarını temsil etmektedir. Liseli gençlik eğitimdeki gerici dönüşümlere karşı yürüttüğü mücadeleyi emperyalizme karşı mücadeleyle birleştirmelidir. Gericilik ve emperyalizm kol kola gezmektedir.

Eğitim Tarihimizde Bir Vaha: Köy Enstitüleri Deneyimi

Köy Enstitüleri deneyiminin ülkemizin eğitim tarihinde oldukça özgün ve önemli bir yeri bulunmaktadır. Öyle ki eğitimde gericileşmenin ve imam hatipleşmenin tarihini Köy Enstitülerinin kapatılış tarihinden başlatmak dahi mümkündür. Enstitüler cumhuriyetin ilk yıllarında ülkenin ilerici kadrolarının halkın aydınlanmasından yana verdikleri mücadelede önemli bir kazanım olmuştur. Bu nedendir ki feodalizm artığı toprak sahiplerinin gerici saldırıları ve egemen burjuva sınıfın komünizm korkusu nedeniyle kısa sürede ortadan kaldırılmıştır.

Bugün, eğitim alanında gericiliğin, imam hatipleşmenin hat safhasına ulaştığı bir dönemde, ülke tarihimizin söz konusu ileri örneklerini hatırlamak, nasıl son verildiklerini irdelemek geleceğe bakmak açısından da 1'değerlidir.

Köy Enstitülerinin Tarihi ve amacı

Ülkenin yüzde 80'inin köylerde yaşıyor olmasından hareketle kalkınmanın buralardan başlayacağı ve nüfusun yüzde 90'ının okuma yazma bilmemesi nedeniyle ilköğretimin yaygınlaştırılması gerekliliği 30'lu yıllarda ortaya konulan sorunlardandı.

Söz konusu sorunları çözmek adına, 1937 yılında ilki Eskişehir Çifteler' de olmak üzere dört adet "Köy Öğretmen Okulu" açıldı.

Hasan Ali Yücel'in Milli Eğitim Bakanlığına getirilmesi ile bu çözüm yolu başka bir boyuta taşındı. Köy enstitülerinin mimarı olan İsmail Hakkı Tonguç

ise o sırada İlköğretim Genel Müdürlüğü görevindeydi. Tonguç bir el işi hocasıydı ve Almanya'da eğitim üzerine araştırmalar yapmıştı. En iyi yöntemin bilgiyi iş haline getiren, iş içinde eğitim olduğu düşüncesiyle, Marks ve Engels tarafından teorize edilen, üretim içinde çok yönlü gelişimi amaçlayan "politeknik eğitim" anlayışına yaklaşılmaktaydı. 1940'ta Köy Enstitüleri Kanunu hazırlandı. Kanunda ülke tarım ve kalkınma koşullarına göre 21 bölgeye ayrılmıştı. Her bir bölgede bir enstitü bulunması için hali hazırda öğretmen okulu olarak faaliyet yürüten 4 okulun enstitüye dönüştürülmesi ve 17 adet yeni enstitü kurulması planlanıyordu. Enstitülere beş yıllık köy okullarını bitiren veya üç yıllık okulları bitirenlerden iki yıllık hazırlık sınıfını başarıyla tamamlayan öğrenciler alınacaktı. Enstitüler parasız ve yatılı olacak, yalnızca köylerde bulunan kız ve erkek öğrenciler kabul edilecekti. Eğitimlerinin ardından öğrenciler köylerine öğretmen veya diğer köy hizmetlerinde çalışmak üzere geri dönecek, 20 yıl boyunca köylerde hizmet verecekti. Okulların aynı zamanda tarım işliği ve sağlık merkezi olarak da işlev görmesi planlanmaktaydı. Amaç bir "köylü aydın kuşak" yaratarak köylerin üzerindeki karanlığın kaldırılması, cehaletin bitirilmesi, kalkınmanın ve aydınlanmanın sağlanmasıydı.

17 Nisan 1940'ta yasalaşan bu projeye muhalefet edenler de yok değildi. Köy Enstitüleri Yasası özellikle köylülüğün geri kalmışlığından beslenen büyük toprak sahiplerinin tepkisini aldı. Muhalef olanlar arasında Celal Bayar, Ad-

nan Menderes, Fuat Köprülü de vardı. 1940 senesi boyunca, on adet Köy Enstitüsü açıldı ve daha önceki öğretmen okulları enstitüye dönüştürüldü. Geriye kalan yedi enstitü ise diğer enstitülerinin çabalarıyla kurulacaktı. Hasanoğlan Köy Enstitüsü bunlardan birisiydi. Örnek kurum olarak hazırlanması planlanan ve 20 binadan oluşan Hasanoğlan Köy Enstitüsü, diğer 14 enstitüden gelen öğrenci ve öğretmenler tarafından altı ayda tamamlanmıştır. 1942 yılında ilk "Yüksek Köy Enstitüsü" de Hasanoğlan bünyesinde açılmış, enstitülerin ilk mezunu olan 103 öğrenci öğrenimlerine "köy üniversitesi" niteliğindeki bu yüksek enstitüde devam etmiştir. 5 yıllık enstitüyü bitiren ve öğretmenliğe hak kazanan öğrenciler, yükseköğrenime devam ederek güzel sanatlar, ziraî işletme, yapı işleri vs. gibi istedikleri bir alanda uzmanlaşmak adına Yüksek Köy Enstitüsüne gidiyorlardı. Buradan mezun olmak için akademik bir araştırma yapmış olma şartı aranmaktaydı.

Enstitülerde Eğitimin İçeriği

Enstitülerde ilk bir saat serbest okuma saatiydi. Öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmanın amaçlandığı bu saatlerde, Hasan Ali Yücel tarafından Türkçe'ye çevrilmesi sağlanan klasik eserler okutulmaktaydı. Her öğrenci senede 25 klasik eseri bitirmek zorundaydı.

Müfredat kültür, tarım, teknik olmak üzere üçe ayrılmakta, yüzde 50'si kültür, yüzde 25'erlik kısımlar ise uygulamalı tarım ve teknik eğitime ayrılmıştı.

Tarih, coğrafya, fizik, kimya, matematik gibi temel derslerin yanında, felsefe öğretiliyordu. Resim, müzik, tiyatro gibi sanat dersleri veriliyor; tarım derslerinde zirai yöntemler öğretilirken arıcılık, balıkçılık, ipek böcekçiliği gibi bölgeden bölgeye değişen ziraat dersleri de müfredatta bulunuyordu. Ayrıca demircilik, yapıcılık, el sanatları, marangozluk gibi derslerle öğrencileri zanaatkâr olarak yetiştirmek de hedefleniyordu.

Öğrenciler tarlada kendi yetiştirdikleri ürünlerle kendileri yemek yapmakta, kaldıkları binaları kendileri inşa etmekteydi. Böylece edindikleri bilgileri hayatları içerisinde kullanmayı öğreniyorlardı. Kolektif olarak yapılan bu üretim yine ortaklaşa paylaşım içerisinde tüketiliyor, kullanılıyordu.

Okulun bütün işleri ortaklaşa yapıldığı gibi yönetilmesinde de öğrenciler söz sahibiydi. Her cumartesi bütün öğrencilerin, öğretmenlerin, diğer görevlilerin ve müdürün katılımıyla yapılan toplantılarda önceki haftanın değerlendirilmesi yapılıyor, yanlış veya eksik uygulamalar eleştiriliyordu. Eleştirinin muhatabı öğretmen, öğrenci veya müdür olabiliyor ve eleştirilere karşı savunmalar, açıklamalar alanın ortasında tüm öğrencilere yapılıyordu. Sanat eğitimi açısından da enstitüler örnek teşkil etmekteydi. Her öğrencinin en az bir tane enstrüman çalması gerekmektedir. Müzik dışında resim, tiyatro, halk oyunları ve el sanatları eğitimi verilmekteydi. Yıllık etkinliklerinde, yıl içerisinde öğrenciler tarafından yapılan eserler sergilenmekte, tiyatro oyunları hazırlanarak gösterimi yapılmaktaydı. Sanat eğitimi sadece dersle sınırlı tutulmuyordu. Devlet konservatuarlarından hocalar enstitülere ders vermek için geliyor, ülkenin önemli sanatçıları enstitüleri gezerek kurslar veriyorlardı. Müzik derslerinde keman, piyano, bağlama, akordeon, mandolin öğretilen enstrümanlardandı. Aşık Veysel, Ruhi Su gibi isimler enstitüye ders vermeye gelen sanatçılardan bazılarıydı. Özellikle Yüksek Köy Enstitüsünde Güzel Sanatlar alanında resimden heykele, tiyatrodan müziğe kadar bir dizi sanat dalında eğitim verilmekteydi. Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'nün yanına inşa edilen amfitiyatroda Çehov'un, Moliere'in, Shakespeare'in, Gogol'un eser-

leri öğrenciler tarafından oynanıyor, köylüler tarafından izleniyordu. Diğer enstitülerde de köylülüğü tiyatroyla buluşturmak adına öğrenciler batı eserlerinden orta oyunlara ve kendi yazdıkları eserlere kadar çeşitli oyunlar sergilemekteydiler.

Ayrıca Hasanoğlan bünyesinde öğrencilerin kurduğu bir matbaa bulunmakta, yine öğrenciler tarafından 3 aylık "Köy Enstitüleri Dergisi" çıkarılmaktaydı. Daha sonra ülkenin önemli yazarları, şairleri olacak öğrenciler ilk eserlerini bu dergi aracılığıyla yayınlama fırsatını bulmuşlardı.

Köy Enstitüleri derslerin içeriği ve öğretim yöntemi olarak sosyalist ülkelerde uygulanan, çok yönlü gelişimini sağlayan "politeknik eğitimin" yalnızca tarımı ve köylülüğü esas alan biçimine yakınsamaktadır. Eğitimin üretimle iç içe olması ve bilim, sanat, kültür derslerinin niteliği nedeniyle kafa ve kol emeği arasındaki ayırım da ortadan kalkmaktaydı. Sosyalizmin özgür, eşit ve çok yönlü bireylerinin yetiştirilmesinde önemli bir işleve sahip olan politeknik eğitimin Türkiye'deki bu sınırlı uygulaması da bir nebze başarılı olmuş olacak ki, özgür düşünceli, aydın bireyler yetiştirilebilmiştir. Enstitülerde zaman içerisinde sosyalist düşünceler ağırlık kazanmıştır. Kolektif bir yaşamı hayatlarında var eden enstitülü öğrenciler, hem yoksulluğun içinden gelmeleri hem de aldıkları eğitimin verdiği bilinçle eşitlikten, aydınlanmadan yana bir nitelik kazanmışlardır.

Köy Enstitülerinin Kapatılışı ve Sonuç

II. Dünya Savaşı'nın ardından kapitalist ülkelerde yükselen komünizm korkusu ve köylülüğün ilerlemesinden, aydınlanmasından çıkarları zedelenecek toprak sahiplerinin baskıları köy enstitülerinin de sonunu getirmiştir.

Ülkenin emperyalist kapitalist sisteme entegre edilmesi yolundaki çabaların belirgin hale geldiği bu dönemde, ilerencilik, aydınlanmacılık, bağımsızlık gibi düşüncelerin hakim durumda olması çelişki yaratmakta, bunun ortadan kaldırılması adına dinci, gerici, milliyetçi düşüncelere yaygınlık kazandırılmaktaydı. Böylesi bir tabloda elbette ki Köy Enstitülerine de yer yoktu. 1940'lı yılların ikinci yarısında enstitüler, gerici kesimler tarafından hedef tahtasına

oturtulmuştu.

Kız ve erkek öğrencilerin bir arada okuması, buralardan yetişen ilerici öğretmenlerin hizmete başladıklarında köydeki gerici egemenlerle, toprak ağalarıyla çatışma içerisine girmesi, öğrenciler arasında sol görüşün yaygın olması, sosyalist yazarların kitaplarının okunuyor olması gibi nedenlerle sağcılar tarafından enstitülere tepki gösterilmekteydi. Öyle ki enstitüler "komünist yuvası" olarak adlandırılmaya başlanmıştı. Dönemin sosyalist edebiyatçılarından Sabahattin Ali'nin enstitüleri ziyareti de sağcıların tepkisini artırdı.

CHP yönetimi ve İnönü de söz konusu koşullar içerisinde gerici taleplerin hayata geçirilmesinde yol açar duruma gelmişti. Kabinayı kurma görevinin enstitülere şiddetle karşı çıkan ve dinciliğiyle bilinen Recep Peker'e verilmesiyle 1946'da Hasan Ali Yücel Milli Eğitim Bakanlığından, İsmail Hakkı Tonguç ise İlköğretim Genel Müdürlüğünden alındı ve Köy Enstitülerini "daha milli" kurumlar haline getirmek için adımlar atıldı.

Önce kız ve erkek öğrencilerin birlikte eğitim görmesi engellendi. Öğrencilerin okulların yönetiminde görev alması durumuna son verildi. Serbest okuma saatleri kaldırılarak, klasik eserler öğrencilere uygun olmadığı gerekçesiyle yasaklandı. 1947'de müfredat değiştirilerek iş içinde eğitim anlayışı kaldırıldı. Aynı dönemde İmam Hatip Kursları ve İlahiyat Fakülteleri açılmaya başlandı.

1950'de Demokrat Parti'nin iktidara gelişi de yine aynı gerici ve işbirlikçi yönelimin sonucudur. Bu süreçte birlikte İmam Hatip Okulları resmi kurumlar haline getirilip, sayıları her geçen gün artırılırken, Köy Enstitüleri niteliksizleştirilmiş, ardında da 1954'te bütünüyle kapatılmıştır.

Köy Enstitüleri kapitalist bir ülkede kendi doğal sınırları içerisinde kalmış, egemen sınıfın çıkarlarına ters düştüğü oranda da tasfiyesi gerçekleştirilmiştir. İleri bir örnek olarak aklımızda yer etmesi gerekse de Köy Enstitülerinin temel felsefesinin ancak sosyalist bir ülkede gerçek anlamıyla hayata geçirilebileceği de yine bu örnekle kanıtlanmış bulunmaktadır.

Kapitalizm'de Ulaşım: Şaşalı kentlerin gerçek yüzü

Tolga T.

Ülkemizde ve dünyanın birçok ülkesinde ulaşımın problemlerini hepimiz görüyoruz. Bu problemlerin kaynağına, sebebine ve sonuçlarına değinebilmek için ulaşımın asil etkileyeni olan kapitalizmin kendini ilk var etmeye başladığı Sanayi Devrimi'ne değinmek zorundayız. Sanayi Devrimi'nin getirdiklerini hepimiz az çok biliriz. Sanayide makineleşme artmış, büyük sanayi kentleri ortaya çıkmış ve üretim gelişmeye başlamıştır. Sanayileşme ile birlikte artan üretim hammadde ve pazar bulma sorunu, sanayileşmeye başlamış olan büyük devletlerin sömürgecilik politikasını benimsemesini, bu politika sonucunda da hammaddeyi ülkesine getirmek ve üretilen mallarını başka pazarlara dağıtmak için ulaşımına önem vermişlerdir.

Sanayi Devrimi sonrasında açılan bu yeni dönemde ulaşım bir tekerlekten ibaret değil, tersine tıpkı bir makine gibi çalışan, emek sömürsünün bulunduğu bir alan haline gelmiştir. Kapitalizmin ulaşım üzerindeki etkisi ulaşım yollarına göre farklılık gösterebilir fakat farklılık göstermeyecek tek husus kapitalizmin ulaşımına her etkisinin sermaye için olduğu, hiçbir zaman insanlık için olmadığıdır. Fakat ulaşım insanlığın ihtiyacından doğmuştur, bu yüzden kapitalizmde biçimlenen ulaşım beraberinde birçok sorunu da sürüklemiştir. Genel sorunlara bakacak olursak dengesiz kentleşme, insan nüfusunun bir bölgede yoğunlaşması, bölgelerin farklı gelişmişlik düzeyinde olması gibi sorunları sayabiliriz. Bu sorunların nedeni kapitalizmin ulaşımı daha fazla kâr getirebilecek bölgelerde yoğunlaştırmasıdır. Ülkemizden örnek verecek olursak, ulaşım araçlarının yapımı ucuz ve dış etkenlerin belirlediği, kâr getirisi fazla olan batı kentlerinde ulaşım daha

fazla gelişmiştir ve bahsettiğimiz sorunlar var olmuştur. Bu da toplumun bir kesimini daha kısıtlı bir hayata mahkum etmiştir. Kapitalizmin ulaşımına bakış açısı böylelikle ulaşımı bir hizmet olarak kabul etmek mümkün değildir. Çünkü ulaşım, kapitalizmde insanların ihtiyacından değil, sermayedarların kâr etme hırsı üzerinden oluşmuştur.

Kapitalizmde ulaşım yalnızca metaların taşınması için kullanılan bir araçtan ziyade bizlerin de en çok karşılaştığı toplu ulaşım olarak karışımıza çıkmaktadır. Kapitalizmin her noktasında olduğu gibi ulaşım sektöründe de yalnızca sunulan hizmet sonucunda para kazanılmamaktadır. Ulaşım çalışanları üzerinden elde edilen kâr en güzel örnek karayolu ulaşımında daha etkin şirketler ve otobüs firmaları. Hepimiz biliyoruz ki karayolu ulaşımı hava yoluna göre daha uzun süren bir ulaşım yoludur. Bunun için de karayolu ulaşımında daha fazla çalışan olmalıdır. İşte çalışanlar üzerinden sağlanan kâr da burada ortaya çıkıyor. Bir otobüs yolculuğunda mesafeye göre çalışan sayısı belli olmalıdır. Mesela 15 saatlik bir yolu bir şoför tek başına gidemez. Fakat kâr etmek isteyen bir patron ikinci şoför ücretinin belki de 1/10'unu çalışan şoföre verip 15 saatlik yolu tek başına gitmesini ister. Bu da hem işsizliğe hem de gereğinden fazla yol giden şoförün dikkatinin dağılmasına ve bununla birlikte kazaların artmasına neden olur. Otobüs gibi ağır vasıta bir aracın kaza yapmasının sonucu da ağır olacaktır, özellikle içinde bulunan insanları da düşünürsek. Bunları göz önüne alırsak kapitalizmin ulaşım üzerinden dahi bunca soruna yol açması aslında kapitalizmin sorunlar üzerinden var olmaya çalışmasının nedenidir.

Toplu taşıma meselesinde ise şehirle-

rarası ulaşımından ziyade bizlerin en çok zorlandığımız kısmı şehir içi toplu taşıma sanırım... Bu durum şehir içi ulaşımında insanların önemini arttırır ve kapitalizm burada en çok insanlardan kâr elde eder. Şehir içi ulaşımında toplu taşıma ve özel araçla sağlanan yoğun ulaşım söz konusudur fakat ilk başta bahsettiğimiz ulaşım dengesizliği şehir içi ulaşımın farklı olmasını sağlıyor. Büyük sanayi kentlerinde daha gelişmiş toplu taşıma sistemi varken diğer kentlerde bu yoktur. Çünkü diğer kentlerde yapılacak bir kâr getirecek düzeyde yolcu çekemez bu yüzden önem verilmeyen kentlerde ulaşım sıkıntıya uğrar. Büyük kentlerdeki insanlar ulaşımı sıkça kullanabilir, seçeneği fazladır fakat onları da başka sorunlar bekler; ulaşım ücreti, ulaşımında yoğunluk, trafik gibi... Bu sorunlar aslında her ülkede var olan sorunlardır fakat emperyalist ülkelerle kapitalist ülkelerde uygulanması farklılık gösterir. Emperyalist ülkeler gelirlerinin büyük bir kısmını sömürge ülkeler üzerinden kazandıkları için kendi halklarına düşük ücretlendirme yapmazlar. Fakat kapitalist devletler bunun tam tersi bir uygulama ile gelir kaynağı oluşturmayı düşünüp fazla ücretlendirme yaparlar. Bunların yanı sıra işin içine olmazsa olmazları özelleştirme de girdiği zaman halka ciddi zararlar yaratacak miktarlar ortaya çıkar.

Bu örneklerden de görebileceğimiz gibi kapitalizmde ulaşım bir hizmet, insanların düşünüldüğü bir sektör olmaktan ziyade sermayedarların kâr hırsının tahakkümüne aldığı bir sektör olarak karşımızda durmaktadır. Kapitalizmin kendisi insanlara değer vermez! Karşılaştığımız her krizde olduğu gibi ulaşımındaki problemlerin de gerçek ve kesin çözümü sosyalizmde mevcuttur!

Sosyalizm'de Ulaşım: Para için değil insan için...

Bugün kimilerine bir düş gibi gelse de kimileri inanmasa da ve karşımıza çıksa da onca engele rağmen bizler inanıyoruz ki sosyalizm var olacaktır. Nazım Hikmet'in dizelerinde dediği gibi "Ve zafer artık hiçbir şeyi affetmeyecek kadar tırnakla sökülüp koparılacaktır..." O zafer koparıldığında bu çürümüş düzen karanlık tarihine gömülecek ve sosyalizmle yeni bir düzen, yeni insan ve yeni hayat ellerimizde yeşerecektir. Yeşerttiğimiz bu hayatı var eden unsurlarda yeniden inşa edilecektir. Bu unsurlardan biri olan ulaşım da yeni bir anlayışın ellerinde gerçek amacı uğrunda gelişecek ve değişecektir. Sosyalizmde ulaşım kentleşmeyle bağlantılı, insanların yerleşmesine ve ihtiyaçlarına göre oluşacaktır. O yüzden kentleşmeden bağımsız anlatılamaz.

Sosyalizmde kentleşmeye baktığımız zaman aslında tek bir model ortaya koyamayız, ancak sosyalist bir kent planlamasının temel ilkelerinden bahsedebiliriz, ulaşım da bu ilkelerle bağlantılı bir yol izleyecektir. Kapitalizmde var olan ulaşımın hep kâr üzerinden geliştiğinden ve zaten kâr doğrultusunda kentleşme olduğundan bahsetmiştik. Sosyalizm bu kentleş-

me düzenini kökten yok edip yeni bir kentleşme var edeceğinden ulaşım da yeniden var olacaktır. Sosyalizmde yeni bir kentleşme ve ulaşım aslında insanların temel ihtiyaçları olduğu için tamamen kâr düşünülmeden inşa edilecektir.

Aynı zamanda sosyalizm insana, doğaya, sanata ve bilime hak ettiği değeri verdiği için bu unsurlarla daha iç içe bir inşa söz konusu olacaktır. Asla yapılacak bir metro, bir yol veya bir tünel için doğa yok edilmeyecektir. Çünkü gerçekten bir temel ihtiyaç olduğu düşüncesi dışında hareket edilmedikçe ulaşım zarar ve sorun yaratacak bir unsur olamaz. Kapitalizmde kâr politikası üzerinden gelişen ulaşımın yarattığı trafik, yoğunluk ve doğanın tahribi gibi sorunlardan arınmış bir ulaşım... Dengeli kentleşme doğrultusunda, gerekli yerlere yapılan metro hatları, gerekli yerlere yapılan metro hatları, trafik sorununun kökten çözümü olan toplu taşıma, fazla araç kullanımının yarattığı doğal tahribi az araç kullanımı ile önleme ve benzeri sorun çözücü politikalar sosyalizmde ulaşımın göstergesi sayılabilir. Kapitalizmin bir de işçiler üzerinde yarattığı kötü çalışma koşulları ve hak ettiğinden az bir ücrette çalıştırma gibi sorunları vardır. Kâr üzerinden var olan ulaşım da işçiler çok ağır koşullar altında az ücretlerle çalışmakta ve sömürülmektedir. Sosyalizm bu anlayışı tamamen yok edecek, ulaşım da daha insancıl ve hafif koşullarda çalışma imkanı sağlayacaktır. İşçiler hak ettiğinden daha az bir ücrette çalışmayacak, halka sunulan ulaşım hizmeti asla eşitsizliğe ve sınıf ayrımına dayanmayacaktır. Kapitalist ulaşım da var olan sınıf ayrımı, insanların yüksek ücret karşılığı ulaşımını sağlaması, daha fazla kâr için araba sanayisini geliştirip insanlara lüks bir hayat hayali kurması ve bir kesimi lüks bir hayatla birlikte lüks ulaşımına sahipken diğer bir kesimin ulaşımını sağlayacak ücreti bile bulmaması eşitlik ve adalet ilkesine karşı bir tutumdur. Sosyalizm kapitalizmin kâr politikasının sonucu olan bu sınıf ayrımını ve eşitsizliği ortadan kaldıracaktır. En başında ulaşım ücretsiz olacak, hiç bir ayırım gözetmeksizin halka eşit bir ulaşım imkânı sağlayaca-

cak ve herkes rahat bir ulaşım kavuşacaktır. Sosyalizm bu ilkeler üzerinden ulaşımı geliştirecek ve kent içinde var edecektir. Sosyalizmin kentleşme içerisindeki ulaşım ilkelerine değinirken Sovyetlere değinmeden ve örnek olarak gösterilmeden geçilemez. Sovyetlerde kent ve ulaşım toplumsal yaşamın içine yerleştirilmiş ve yeni insanı yaratacak yaşamın bir parçası olarak gelişmiştir. Sovyetlerde hızlı ve verimli şekilde kurgulanmış kitle ulaşımı vardı. Demiryollarıyla, metro hatlarıyla, karayoluyla bütünlüklü bir şekilde sarmalanmış planlı bir ulaşım bahsediyoruz. Sovyetlerde devasa topraklara sahip olunması hem avantaj hem de dezavantajdı. Bu dezavantajı giderilmesi için de ulaşım büyük önem veriliyordu. Kırın kente bağlanması için önemli bir faktördü ulaşım. Otobüs durakları ve metro istasyonları kentsel tasarımın, mimarlığın ve sanatın buluşmasından payına düşeni alıyordu. Dev bir düzlüğün içinde özenle tasarlanmış, doğayı, konforu, işlevselliği gözetilen otobüs durakları yerleştiriliyordu. Metro istasyonlarının her biri ayrı sanat eseri olacak şekilde kurgulanıyordu. Bu yeni kurgu ve planlama ile birlikte gelişen, Moskova denildiğinden akla ilk sıralarda gelen büyük adımlardan biri de Moskova metrosudur. 292,2 km uzunluğundaki, 12 katlı ve 177 istasyonlu Moskova metrosu, işlevselliğiyle, büyüklüğüyle, her biri farklı bir iç tasarımla inşa edilen, bugün bile çoğu ülkede bulunmayan ve sosyalizmin gelişmişliğini yıllar öncesinden gösteren bir örnektir. Sosyalizmi var etmiş ve sosyalizmin hayal olduğunu söyleyenlere ispatını ve gerçekliğini göstermiş bir ülke olan Sovyetlerde de görüldüğü üzere sosyalizm doğanın bütünlüklü olarak ele alındığı, çevre kirliliğinin ve doğa tahribinin minimum düzeyde olduğu, eşitlik ve rahat içerisinde sürececek bir yaşam sunuyor. Hayatın ve toplumun sadece bir unsuru olan ulaşımı incelediğimizde bile kapitalizmin çürümüş düzenine karşı sosyalizmin sunduğu hayat düş gibi gelebilir fakat gerçekleşmiştir ve elbet tekrar gerçekleşecektir.

İSOV Yapı Meslek Lisesi öğrencileri ile meslek lisesi sorunlarını konuştuk.

Bildiğiniz gibi ülkemizdeki siyasal atmosfere göre değişen eğitim sistemi var. Bu durum meslek liselerine nasıl yansıyor?

Ümit B. : Ben şuradan başlamak istiyorum, ben ve sıra arkadaşlarım gözlerini açtığı anda AKP iktidarı ile yönetiliyorduk. Farklı bir iktidar görmedik. Aslında bizler için eğitim sistemi hiçbir zaman sabit olmadı. Bir dönem liselere alımda tek sınav varmış, sonraları TEOG geldi. Şimdi oda kalkacak. Aslında eğitim alanında belirsiz bir durum içinde sürükleniyoruz. Özel olarak meslek lisesi gündemine değinecek olursak, bizleri okul ve işyerleri kendilerine ait "köle" olarak görüyor. Okuldaki tamirat işlemleri, işyerlerindeki ara eleman olma durumu bizlere yaptırılıyor. MEB, neredeyse meslek liselerine dair gündemi işadamlarına bırakmış durumda.

Bir de atlamadan söylemekte fayda var, meslek liselerinde iktidar o aradığı gerici-milliyetçi kuşağı yerleştirmeye çalışıyor. Geleceğin işçileri, iktidara baş kaldırmayan, çalıştırıldığı yerde hakkı gasp edilse dahi hakkını aramayacak aciziyette bireyler yetiştiriyor. Eğitimde gerici dönüşümde sanırım meslek liseleri en fazla burada devreye giriyor.

Peki, bir meslek lisesi öğrencisi üniversiteye hazırlık sürecinde neler yaşıyor?

Ümit B. : Okula başladığımız gün, bizler daha 9. sınıftayken hocalarımız üniversite kapılarının bizlere kapalı olduğunu söyleyerek başladılar. Aslına bakarsanız çok hayal kırıcı ama bir o kadar da azimle çalışmaya sebebiyet veren bir durum bu. Örneğin aileme yaşantımı göz önüne aldığım zaman, ne annem ne de babam okuma imkanına sahip olamamış. Benden tek beklentileri okuyup bir meslek sahibi olmam. İçinde bulunduğumuz dönem itibarıyla her yerde imam hatipler var, bir de seçenek olarak meslek liseleri... Temel liseleri sayamıyorum bile... Eğitimin piyasacılığa açılmış kapısı bu çünkü. Emekçi bir ailen gelen birisi için bu durum, beni hem örgütlü bir mücadeleye, hemde öğrenciliğe dört elle sarılmama sebep oluyor. Okulumuzda kültür dersleri neredeyse verilmiyor denecek kadar az. Şimdi konudan konuya atlanmış gibi görünüyor konuştuklarımız ama hiçte öyle değil. Bir şeylere sıkıca bağlanmanın, rüzgara karşı inadına mücadele etmenin en büyük sebebi politik bilincimizden kaynaklanıyor. Okullarda sınav sürecine dair derslerimizin olmaması, staj dönemi- staj sömürsü... Yolumuzda engel çok ama yılmadan hem sermaye devleti ile uğraşacağız, hemde üniversite yolunda daha da fazla çabalayacağız.

Geçiş hakkımız kaldırıldı, kat sayı meselesi sümen altında konuşuluyor. Hep birlikte bu süreci gözlüyoruz.

Staj dediniz, peki okullarda verilen mesleki dersler ne düzeyde işleniyor. Yapı Meslek Lisesi olduğu için kullandığınız aletler vs. biraz daha dikkatli kullanılması gerekiyor...

Ümit B. : Açıkçası meslek dersleri sıkıntılı geçiyor elbette. Çocuk yaşımızda maket bıçağı, tornavida gibi alet-edavatla tanışıyoruz. Daha staja başlamadan, iş kazalar yaşıyoruz. Ne okulun ne de öğretmenlerin bu duruma karşı önlem almaması daha da garip bizler açısından.

Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Ümit B. : Bu memlekette insan olmanın bir değeri olmadığını düşünüyorum. İnsanlığa bir değer kazandırmak istiyorsak, nerede ve ne koşulda olursak olalım, "İnsanca bir yaşam, eşitlikçi bir düzen" için mücadele etmemiz gerekiyor. Bizler gibi daha lisedeyken, işçileştirilen öğrencilerin tek kurtuluşu sosyalizm mücadelesi vermektir. Bu yüzden emeğimiz için, üretim gücümüz için örgütlü mücadeleye katılmamız.

Gelin bizlere geleceksiz vaat edenleri, tarihin karanlık sayfalarına iteleyelim! Sosyalist bir düzeni kuralım.

Sosyalistler İktidara Geldiğinde Emperyalizme Karşı Hangi Önlemler Alınacak?

Sosyalistler, ülkemizin emperyalist ülkelerle yaptığı bütün bağımlılık anlaşmalarına son verilmesi gerektiğini savunmaktadır. ABD ve NATO üsleri kapatılacaktır. Ülkemizde bulunan nükleer silahlar imha edilecektir. Yurtdışındaki Türk askerleri geri çağrılacaktır. Avrupa Birliği'ne yapılan tam üyelik başvurusu geri çekilecek, bağımsız ve ülke yararına ekonomik politikalara yönlenecektir. NATO ve AB üyesi ülkelerle veya bu kuruluşların yandaşı olan ülkelerle ve İsrail'le askeri anlaşmalar iptal edilecektir. Bu ilişkilerin Türkiye'nin güvenliği için yararlı olduğu iddiası tamamen yalandır. Tersine, günümüz Ortadoğu'sunda emperyalist ittifakların içinde olmak komşu halklarla düşman olmak anlamına gelmektedir. Ülkemizdeki Amerikan ve NATO üslerinin bölgedeki savaş ve işgallerde nasıl kullanıldığı bilinmektedir. Bugün bu ittifaklar ve üsler, Türkiye'yi İran ve Rusya gibi komşularıyla karşı karşıya bırakmış, hedef haline getirmiştir. Emperyalist ittifaklar halkımızın güvenliğini her anlamda tehdit etmektedir.

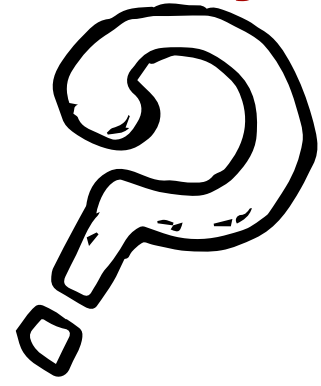
1923 Yılında kurulan Cumhuriyet bu hale nasıl geldi?

Cumhuriyetin kuruluşu ve sonrasında yapılan uygulamalar toplumun bütünü açısından bir ilerlemeye işaret ediyordu. Siyasal alandaki bu ilerleyiş 1930'lu yıllarda, zorunlu olarak, ekonomik alanda yapılan düzenlemelerle de buluştu. Ortada ilerlemeci, aydınlanmacı ve kamucu bir cumhuriyet görüntüsü vardı. Ancak, bu durum asıl gerçeği değiştiriyordu. Cumhuriyet'e çizilen yol en ileri gittiği noktada bir burjuva devriminin sınırlarını aşamıyordu. Kuruluşundan itibaren cumhuriyete gösterilen hedef batıdaki gelişmiş kapitalist ülkelere yetişmekti ve ülke içerisinde yeri geldiğinde devlet eliyle palazlanan sermaye sınıfı siyasi iktidara yerleşiyordu. Sonuç olarak, zaman içerisinde "mutlak" görünen birçok başlık kapitalizmin, dolaşısıyla sermaye sahiplerinin, ihtiyaçları doğrultusunda değişti ya da iptal oldu. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde siyasi, ideolojik ve ekonomik alanlar tamamen emperyalist ülkelerin kontrolüne geçti ve hatta müdahalesine açık hale geldi. Siyasal ve ekonomik olarak emperyalizme bağımlı, gericiilik ile hesaplaşmaktan vazgeçmiş, işçi sınıfına ve sola karşı yeri geldiğinde darbe dahil her türlü yöntemi kullanan, ekonomisi sorunlu ve tarımı bitme noktasına gelmiş Türkiye'de iktidar sahiplerinin ürettiği en temel çözüm geçmişten gelen ve para edebilecek tüm yüklerden kurtulmak oldu.

Sosyalistlere göre dinci gericiğin işlevi nedir?

Sosyalistler, ülkemizin emperyalist ülkelerle yaptığı bütün bağımlılık anlaşmalarına son verilmesi gerektiğini savunmaktadır. ABD ve NATO üsleri kapatılacaktır. Ülkemizde bulunan nükleer silahlar imha edilecektir. Yurtdışındaki Türk askerleri geri çağrılacaktır. Avrupa Birliği'ne yapılan tam üyelik başvurusu geri çekilecek, bağımsız ve ülke yararına ekonomik politikalara yönlenecektir. NATO ve AB üyesi ülkelerle veya bu kuruluşların yandaşı olan ülkelerle ve İsrail'le askeri anlaşmalar iptal edilecektir. Bu ilişkilerin Türkiye'nin güvenliği için yararlı olduğu iddiası tamamen yalandır. Tersine, günümüz Ortadoğu'sunda emperyalist ittifakların içinde olmak komşu halklarla düşman olmak anlamı-

na gelmektedir. Ülkemizdeki Amerikan ve NATO üslerinin bölgedeki savaş ve işgallerde nasıl kullanıldığı bilinmektedir. Bugün bu ittifaklar ve üsler, Türkiye'yi İran ve Rusya gibi komşularıyla karşı karşıya bırakmış, hedef haline getirmiştir. Emperyalist ittifaklar halkımızın güvenliğini her anlamda tehdit etmektedir.

Sosyalist ideoloji devlet düşmanlığı mıdır?

Bugünkü sömürü düzeninin devamından yana olanların sosyalizm ile ilgili olarak öne sürdüğü yalanlardan biri de sosyalizmin anarşi olduğu, sosyalizm mücadelesi verenlerin ülkenin yönetilememesini sağlamaya çalıştığıdır. Sabah akşam devletin kendilerini nasıl engellediğini ve devletin küçülmesini savunan sermaye sahiplerinin ve temsilcilerinin sosyalistleri devlet düşmanı olarak göstermeye çalışması da başlı başına gülünçtür. Sosyalist düşünce; eğitim ve sağlık hizmetlerinin devlet eliyle, eşit ve parasız olarak sağlanması gerektiğini söylemektedir. Sosyalizmde, kamu kaynakları planlı bir şekilde seferber edilir, sosyalist devlet herkesin iş sahibi olmasını ve insanca koşullarda barınabilmesini sağlar. Devlet, iktidarı elinde tutan sınıfın aracıdır. O nedenle, esas düşman devlet değil, o devleti kullanan sınıf ve yaratılan düzenin kendisi yani kapitalizmdir. İnsanın insanı sömürdüğü bu düzende sermaye sınıfı iktidardadır. Devlet, bugün onların elinde bu düzenin devamını sağlamak için bir araç konumundadır. Emekçilerin, halkın iktidarında yani sosyalizmde ise devlet, tüm halkın çıkarları için kullanılacaktır.

Sınıflı toplumlar ortaya çıktığından beri, kölecilikten feodalizme, feodalizmden kapitalizme, insanlık sırasıyla; köleciliğe karşı çıkarırken yaşama hakkını, feodalizme karşı çıkarken özgürlük hakkını dile getirmiş, her defasında daha eşitlikçi bir düzenin hayalini kurmuş ve bu hayali gerçeğe dönüştürmüştür. Bu, sınıflı toplumların “en özgürlükçü” hali olan kapitalizmde ise insanlık yine bir adım ötesini istemeye devam etmiştir. Sınıflı toplumların son hali olarak ortaya çıkan kapitalizmde, insanlık sınıfsız bir toplum için özel mülkiyete karşı mücadele etmeye başlamıştır. Gündüzünde sömürmediğimiz, gecesinde aç yatmaya mahkum bırakılmadığımız toplumsal düzenin adı, sosyalizmdir.

Sosyalizm en açık tanımıyla; siyasal iktidarın işçi sınıfının elinde bulunduğu, özel mülkiyetin, dolayısıyla sömürü düzeninin ortadan kaldırıldığı eşitlikçi toplumsal düzendir. Sosyalizm, bilimsel temellere oturtulmaktadır, yalnız filozofların aklını ilk kurcaladığında, insanların ilk hayallerini kurduğu sıralarda, uzak bir ütopya olarak insanların fikirlerinde yer buldu. İlk tartışılmaya başlandığı sıralarda “ütöpik” düzeylerde yalnızca insanların rüyalarını süsleyen bir ideal iken, insanlığa bunun hayalini kurmak yetmedi, gökyüzünden yeryüzüne indirilmiş, gerçek, uygulanabilir bir düzen fikri ortaya konulmak istendi. Herakleitos’un dediği şekilde: “Değişmeyen tek şey, değişimin kendisidir.” bakış açımızı biraz da buraya oturtmamız bize yardımcı olacaktır. Evrenin bir kanunu olan şey sürekli değişim, sürekli gelişim kendini doğada var etmektedir. Doğanın bir parçası olan insanın beşeri toplumsal düzeninde de aynı şekilde var ettiğini belirtmemiz, bizim kilometre taşımızdır. Toplumsal yaşam düzenini bilimsel bir bakış açısıyla ele alan Marksizm, doğayla, bilimle tamamen iç içe bağlaşıklık bir halde tarihsel materyalizm görüşünü yaratmış, tarih içerisinde gerçekleşmiş olan her olayın bir neden-sonuç ilişkisiyle bağıntılı olduğunu göstermiştir. Buradan hareketle, insanlığın sistematik bir toplumsal düzen evrimiyle beraber sürekli bir gelişim ve değişim içerisinde bulunduğunu göstermiş, bunun sonucunun sosyalizm olduğunu ve bir tarihsel zorunluluk olduğunu saptamıştır.

“Ayaklarını yere basmış sosyalizm” kendini Karl Marx (1818-1883) ve

Friedrich Engels’le (1820-1895) beraber, ilk olarak İngiltere ve Fransa’da göstermeye başladı. Sosyalizm fikrinin, Osmanlı, Rusya veya başka bir ülke yerine Fransa’yla İngiltere’de baş göstermesinin sebebi bir tesadüf değildi. İngiltere’de burjuvazinin ortaya çıkmasına neden olan Sanayi Devrimi gerçekleşirken, Fransa’da dünyayı ekonomik, siyasi, kültürel, yani her anlamda sarsan burjuva devrimiyle yeni düzenin iki sınıfı olan burjuvazi ve proletarya tarih sahnesine çıkmış, feodal beyler ve köylüler zamanla tarihe karışmaya başlamıştır. Feodal imparatorlukların, kapitalist cumhuriyetlere dönüşümünün ilk ayağı başlamış, kapitalist devlet sistematığı gözle görülür hale gelmiştir. Tarihsel olarak ileri bir adım olan Fransız Devrimi, dönemin ezilen sınıflarıyla beraber “Eşitlik, Özgürlük, Kardeşlik” sloganlarıyla gerçekleşmiş, bir dünya düzeni yıkılıp, yerine yeni bir düzen kurulurken, kurulan yeni düzenin ilkesinin feodalizmden çok farklı olmadığı açıkça gözüküştür. “Eşitlik, Özgürlük, Kardeşlik” sloganlarıyla gerçekleşen devrim, tarihsel bir ilerleyiş iken, devrimin hemen sonrasında burjuvazinin, proletaryayı kanlı bir şekilde “izaha” sokması, bu ilerici devrimin hemen ikinci gününde gericileştiğinin, artık ilerinin yalnız sosyalizm olduğunun en büyük kanıtıdır. Fransa’da burjuva iktidarının kurulmasıyla beraber feodalizm yıkılıp kapitalizm devri başlamıştı fakat aynı zamanda kapitalizm kendi mezar kazıcısını da, işçi sınıfını da var etmişti.

19. yüzyıl dönemi kapitalizminin en yüksek hatlarını oluşturan, dolayısıyla en büyük işçi sınıfını barındıran, sömü-

rünün en çıplak şekilde gerçekleştirildiği iki ülkede, nasıl ki kapitalizm felsefi bir yükseliş yaşıyorsa, burjuvazi iktidarlara kuruluyorsa, karşıt düşünce de en az kapitalizm fikri kadar gelişkinlik gösteriyordu. Sosyalizm düşüncesinin yavaş yavaş yaygınlaşması, proletaryanın burjuvaziye karşı ilk örgütlenmeleri, ilk ayaklanışları, ilk yenilgileri, ilk hak kazanımları gerçekleşmiş, devrimin sloganları olan “Eşitlik, Özgürlük, Kardeşlik” fikrinin burjuvazinin ilk kandırmacası olduğu açığa çıkmış, iki sınıfın tarihsel savaşımı fiili olarak başlamıştı. Bunlarla bağlaşıklık olarak da sosyalizm fikri zamanla uçuk bir ütopyadan ziyade ete kemiğe bürünmüş bir hale geçti. İlkelerine sadık kalmakla birlikte, sosyalizm düşüncesi de gelişim ve değişim yasalarına uyuyordu. 19. yüzyılda sosyalizm fikri çerçevesinde her ne kadar mücadele yürütülse, örgütlenmeler yaratılsa dahi, 20. yüzyılın başlarında sosyalizm fikri pratik karşılığını Lenin’in öncülüğünde bulmuştur. Gelişen kapitalizm, hammadde, pazar arayışı içerisine girmiştir, dolayısıyla emperyalizm olgusu ortaya çıkmıştır. Bu tespiti “kapitalizmin en yüksek aşaması emperyalizm” olarak adlandırmış, yeni bir bakış açısı, yeni bir hat yaratmıştır. Lenin’in sayesinde, Marksizm’e bir de Leninizm eklenmiş, sosyalizm teorik olduğu kadar, pratik olarak da bir karşılık bulmuştur.

Sosyalizm fikri tarihsel bir gelişim göstermiş ve bu gelişim hala devam etmektedir. Sosyalist iktidar kurulduktan sonra dahi gelişimi devam edecek, değişimler karşısında hiçbir zaman kayıtsız kalmayacaktır.

Türk Sinemasına Günümüzden Bakış:

Zeynep K.

Günümüzde Türk sineması, oyuncu demeye bin şahit isteyen insanlar tarafından kirletilen bir alan haline geldi ve asıl acı olan bu kirliliğin kaynağının yalnızca kötü oyunculuklar olmaması. Belli bir amaç gütmeyen sadece gişede gelen gelirlerle ceplerini doldurmak için çekilmiş filmlerle dolu sinema camiası. İçerisinde hiçbir mesaj, öğreti buldurmeyen ya da sadece birilerine yağ çekmek, göz boyamak esas alınarak üretilmiş filmler piyasası...

Yakın geçmişte ve günümüzde beyaz perdeleri süsleyen o güzel (!) bolca pohpohlanmış, reklamı yapılmış filmler arasında maalesef parmakla sayılabilecek kadar az başarılı yapıt var. Zaten onlar da popüler kültürün bel kemiği olmuş filmlerin gölgesinde kalmıştır. Ancak suçu yalnızca o başarıları (!) oluşturan kişilere atmak doğru olmaz. Evet, o insanlar değersiz filmler yapıyor ama o değersiz filmleri yedi milyona yakın insan izliyor. Peki, hata nerede aranmalı? Nitelikte pahalı nitelikte ucuz olan filmleri üretende mi yoksa filmlerin bu denli düşük seviyede olduğunu bildiği halde defalarca izleyen seyircide mi? Ne komedi ne dram, hiç biri olması gereken gibi değil. -Bilim kurgudan bahsetmiyorum bile. - Gelişen teknoloji ile sinema dalında ilerlememiz gerekirken aksine bir çöküş yaşıyoruz. Çok değil bundan on beş yirmi sene önce Kemal

Sunal'lara, Şener Şen'lere gülerken şimdi Recep İvedik gibi karakterlere gülüyoruz. O neslin çocukları, Kemal Sunal'dan temiz kalpliliği, Tarık Akan'dan kibarlığı, Adile Naşit'ten alçak gönüllülüğü öğrenirken günümüz çocukları, Şahan Gökbakar'dan küfretmeyi, Şafak Sezer'den kabalığı öğreniyorlar. Yalnızca komedi türüyle sınırlı değil çöküşler. Yine aynı dönemlerde Tarık Akan'la ağlayıp Yılmaz Güney'le yaşamın gerçeklerini görüyorduk. Şimdi Yavuz Bingöl, Murat Yıldırım gibi isimlerin yalalaklıklarını görüyoruz. İşte bu tür filmlerle büyüyen jenerasyonlar okul sıralarında kaba davranışlarda bulunarak, arkadaşlarına, öğretmenine, annesine bağırarak hatta küfrederek eğleniyor.

Sinemanın eksik yönlerinden biri özgünlük. Tüm sistem belirli kalıplar üzerine oturtulmuş. Kadınlar aynı, erkekler aynı, aşklar aynı, acılar aynı ama isyan yok. Tıpkı isyan gibi artık sinemada özgürlük de yok. 70 kuşağı ve devamı zor koşullar altında yasaklara rağmen halk gerçeklerini yansıtan, isyan niteliği taşıyan filmler çekerken şu an bu özgür sanatı yaşatmak isteyen sanatçıları bastırmak için ellerinden geleni yapıyorlar ama o baskıcı insanlar bilmiyorlar ki bu yanlışların farkında olan bir nesil var. Sizlere boyun eğmeden Yılmazların, Tarıkların emanetine sahip çıkacağız!

Dersler	Başarı Durumu	
	1.Dönem	2.Dönem
Özgürlük	0	
Laiklik	0	
Eşitlik	0	
Bilimsellik	100	
Piyasacılık	100	
Gericilik		

Sosyalist Liseliler

MEB'in karnesini açıklıyoruz: Bu gidişle sınıfta kalacaksınız!

2017-2018 eğitim öğretim yılı gericiliğin topyekün saldırıya geçtiği bir tabloyla açıldı. AKP iktidarının "dindar ve kindar bir nesil" yaratma hayalini hayata geçirmek için yanıp tutuşan MEB, müfredatın gericileştirilmesine, ilerici öğretmenlerin uzaklaştırılmasına, meslek liselerini sömürüyle terbiye etmeye, sapık zihniyete sahip vakıflarla protokol imzalamaya kadar bir dizi adım attı.

Liseler, taciz ve istismar haberleriyle anılır oldu. Sınav sistemi 1 ay içerisinde 3 kez değiştirilerek gençlikle adeta dalga geçildi. Gençlik bilimsellikten uzak bir eğitim tezgahından geçiriliyor. Sınavdan istediği puanı alamayıp, intihar eden arkadaşlarımızın sayısı her geçen gün artıyor.

Bu tablonun bizlere gösterdiği bellidir. Mücadele yükseltilmelidir!

AKP iktidarının ve MEB'in durumu ise kritiktir. Bu gidişatla sınıfta kalınacağı açıktır.

Cihatçılığı bir değer olarak müfredata sokmak isteyenler sınıfta kalır!

Gericî Ensar Vakfıyla protokol imzalayanlar sınıfta kalır!

Biyolojiden evrimi, sosyolojiden Karl Marks'ı çıkaranlar sınıfta kalır!

Liselerde eşitlik, özgürlük, aydınlanma ve sosyalizmin sesi yükselcek, gericilik ise kaybedecek!

Sosyalist Liseliler

**Paranın padişahlığını,
karanlığını yobazın
ve yabancının roketini
yenecek işçi sınıfına selâm!**

